Europaparlamentet
2024-2029

Fiskeriutskottet

2025/2011(INI)

22.04.2025

FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om strategier för fiskeriförvaltning för att skydda känsliga arter, bekämpa invasiva arter och främja lokala ekonomier
(2025/2011(INI))

Fiskeriutskottet

Föredragande: André Rodrigues

INNEHÅLL

Sida

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION 3

MOTIVERING 7

BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN 9

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om strategier för fiskeriförvaltning för att skydda känsliga arter, bekämpa invasiva arter och främja lokala ekonomier
(2025/2011(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 43,

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken[1],

– med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs[2],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter[3] (IAS-förordningen),

– med beaktande av den internationella konventionen om kontroll och hantering av fartygs barlastvatten och sediment,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från fiskeriutskottet (A10-0000/2025), och av följande skäl:

A. EU har länge betonat vikten av hållbart fiske och strategier för fiskeriförvaltning för att bevara den marina biologiska mångfalden, skydda känsliga arter, stödja lokala ekonomier och säkerställa livsmedelstrygghet.

B. Invasiva främmande arter (IAS) är en av orsakerna till förlusten av biologisk mångfald. De har en negativ inverkan på fisket, vattenbruket och ekosystemfunktionerna, och de kan skada människors hälsa och biosäkerheten.

C. EU har antagit flera åtgärder för att kartlägga och motverka spridningen av IAS, särskilt IAS-förordningen, som innehåller en förteckning över arter av unionsbetydelse och kontrollåtgärder som ska verkställas.

D. Europeiska nätet för information om främmande arter (Easin) övervakar för närvarande 12 423 främmande arter i olika miljöer. Av dem är 1 440 (11,6 %) marina arter. Enligt uppgifter från 2019 påverkas 53 % av Europas kuster av IAS, med stora regionala variationer – 33 % i Östersjön, 100 % i Svarta havet, 98 % i Medelhavet och 25 % i Nordostatlanten.

[1] EUT L 354, 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] EUT L 343, 22.12.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.
[3] EUT L 317, 4.11.2014, s. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.

E. Klimatförändringarna, särskilt uppvärmningen av haven, och den ökade rörligheten för varor och människor är viktiga vektorer för introduktion av IAS och kan öka deras inverkan på känsliga arter och ekosystem och följaktligen på fiskeverksamheten.

F. Hanteringen av IAS kräver också kraftfulla internationella åtgärder. I konventionen om biologisk mångfald erkänns IAS som en övergripande fråga, och målet för det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald är att introduktion och etablering av IAS ska minska med minst 50 % fram till 2030.

Känsliga arter är indikatorer på havens motståndskraft

1. Europaparlamentet framhåller att känsliga arter har en unik funktion som indikatorer på de marina ekosystemens status. Skydd och bevarande av dessa arter ger miljömässiga, ekonomiska och sociala fördelar.

2. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att främja fiskeriförvaltningsstrategier som prioriterar bevarandet av känsliga arter, bland annat genom att vederbörligen genomföra EU:s mål för marina skyddsområden och stärka skyddet av kritiska livsmiljöer.

3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fullt ut utnyttja den gemensamma fiskeripolitikens verktyg, särskilt tekniska åtgärder för att ta itu med samspelet med olika fiskeriverksamheter och förbättra skyddet av känsliga arter.

4. Europaparlamentet påminner om vikten av uppgifter som samlas in inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken för att korrekt identifiera fiskets inverkan på känsliga arter.

5. Europaparlamentet betonar vikten av att stärka skyddet och återhämtningen av känsliga arter i alla relevanta lagstiftningsförslag, inte bara sådana som har direkt koppling till den gemensamma fiskeripolitiken.

Invasiva arter hotar våra hav och vår ekonomi

6. Europaparlamentet understryker att IAS hotar fisket och vattenbruket, lokal marin biologisk mångfald och lokala marina ekosystem, vilket därför påverkar yrkesfiskarnas och kustsamhällenas försörjning.

7. Europaparlamentet påminner om att 88 IAS är strikt reglerade i EU, varav 47 djurarter och 41 växtarter av unionsbetydelse.

8. Europaparlamentet beklagar att den nuvarande förteckningen över arter av unionsbetydelse inte fullt ut återspeglar det hot som IAS utgör för EU:s fiske, vattenbruk och marina miljö. För närvarande finns endast två marina arter (*Plotosus lineatus* och *Rugulopteryx okamurae*) upptagna i förteckningen. Parlamentet anser att förteckningen bör förbättras på grundval av aktuell vetenskaplig rådgivning och riskbedömning.

9. Europaparlamentet beklagar bristen på särskilda övervakningsprogram för marina IAS och efterlyser bättre övervakningsmetoder, harmonisering av indikatorer i hela EU samt ökat tekniskt och ekonomiskt stöd.

10. Europaparlamentet rekommenderar att det fastställs en metod för fastställande av tröskelvärden och andra värden för alla europeiska marina regioner och delregioner, med beaktande av påverkan på fisket, förmågan att hantera spridningsvägarna samt vikten av att följa bestämmelserna i den internationella konventionen om hantering av fartygs barlastvatten och tillämpa riktlinjerna för skrovpåväxt.

11. Europaparlamentet framhåller de potentiella kopplingarna mellan IAS-introduktion i land- och sötvattensekosystem respektive i havsekosystem och deras inverkan på fisket och vattenbruket. Parlamentet uppmanar kommissionen att ta fram en övergripande strategi för att hantera detta.

12. Europaparlamentet betonar att en förebyggande strategi som tar ett helhetsgrepp på mångfalden av spridningsvägar är en absolut prioritering för att kunna hantera marina främmande arter med gott resultat. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att öka användningen av framtidsanalys och ny teknik såsom eDNA, artificiell intelligens och automatiserad övervakning och även dra nytta av fiskare, kustsamhällen och medborgarforskning för att prioritera nya, framväxande IAS där riskprofilen för fiske och vattenbruk är hög.

13. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att stärka kommunikationen, samordningen och samarbetet för att genomföra snabba åtgärder för tidig upptäckt och snabb utrotning av marina IAS samt att hantera arter som redan har stor spridning.

14. Europaparlamentet understryker att i synnerhet Medelhavet är en kritisk plats, med fler IAS än något annat hav i världen. Det har betydande konsekvenser för fiskeri- och vattenbrukssektorerna, och måste därför särskilt uppmärksammas.

15. Europaparlamentet betonar vikten av Easins anmälningssystem, särskilt för en snabb och heltäckande rapportering av nya upptäckter, utrotningsåtgärder och upptäckter i samband med offentlig kontroll. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att förbättra systemet genom att ge ytterligare information, särskilt uppgifter om spridning, bland annat med hjälp av information från yrkesfiskare.

16. Europaparlamentet påminner om att IAS är ett internationellt fenomen och föreslår att EU stärker sina åtgärder i detta avseende via regionala fiskeriförvaltningsorganisationer, inom ramen för konventionen om biologisk mångfald och det globala ramverket för biologisk mångfald, och uppmanar EU att öka det samarbetsbaserade kunskapsutbytet och det ömsesidiga lärandet med andra länder.

Möjligheter och utmaningar för kustsamhällen

17. Europaparlamentet betonar att IAS har betydande negativa konsekvenser för fiske, vattenbruk, kustsamhällen och annan ekonomisk verksamhet. Parlamentet anser att det är mycket viktigt att beakta de bredare sociala, ekonomiska och kulturella konsekvenserna, utöver förlusten av biologisk mångfald och effekterna på ekosystemen,

för att effektivt förhindra introduktion av fler arter och genomföra begränsningsåtgärder med gott resultat.

18. Europaparlamentet efterlyser medvetandehöjande kampanjer för att informera fiskare, berörda parter inom fiskerisektorn och allmänheten och väcka deras engagemang för introduktion, upptäckt och konsekvenser av IAS.

19. Europaparlamentet efterlyser ekonomiskt stöd för skydd av marina ekosystem och bevarande av känsliga arter samt för system för information, övervakning och tidig varning beträffande IAS på regional och nationell nivå samt EU-nivå, med tanke på de positiva effekterna på både fisket och bevarandet av den biologiska mångfalden.

20. Europaparlamentet påminner kommissionen om att de yttersta randområdena är viktiga säkra platser för känsliga marina arter, samtidigt som de är mycket sårbara för IAS. Parlamentet efterlyser ett erkännande av vikten av att skydda dessa känsliga arter och bekämpa IAS i dessa områden, och framhåller att hållbar ekoturism är ett potentiellt verktyg för att både skydda marina ekosystem och ge direkta fördelar för fiskeri- och vattenbrukssektorerna.

°

° °

21. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

I detta betänkande behandlas de viktiga och sammanlänkade utmaningarna när det gäller att skydda känsliga marina arter, ta itu med det växande hotet från invasiva främmande arter (IAS) och se till att dessa insatser bidrar positivt till lokala ekonomier, särskilt inom fiskeri- och vattenbrukssektorerna.

Europeiska unionen arbetar sedan länge för hållbar fiskeriförvaltning och hur denna kan bidra till att bevara den marina biologiska mångfalden, skydda känsliga arter, stödja kustsamhällen och garantera livsmedelstrygghet. Jämfört med IAS i andra ekosystem finns det dock betydligt färre uppgifter om förekomsten av IAS i marina ekosystem och om hur de utgör ett hot mot EU och medlemsstaterna.

I betänkandet betonas att känsliga arter är viktiga indikatorer för de marina ekosystemens hälsa och att skyddet av dessa har ett inneboende miljömässigt, ekonomiskt och socialt värde. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att prioritera bevarandet av dessa arter genom robusta fiskeriförvaltningsstrategier, ett fullständigt genomförande av målen för marina skyddsområden och förstärkt skydd av kritiska livsmiljöer.

Betänkandet betonar också behovet av att fullt ut utnyttja verktygen inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, särskilt förordningen om tekniska åtgärder, för att minska interaktionen mellan fisket och känsliga arter, och betonar vikten av data som samlas in inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken för en korrekt bedömning av fiskets effekter. Betänkandet efterlyser integrering av skydd och återhämtning av känsliga arter i alla relevanta lagstiftningsförslag.

Den nuvarande förteckningen över IAS av unionsbetydelse återspeglar inte på ett adekvat sätt det betydande hot som IAS utgör mot EU:s marina miljö. Förteckningen bör därför snabbt förbättras på grundval av senaste vetenskapliga rön och riskbedömningar.

Betänkandet pekar också på bristen på särskilda övervakningsprogram för marina IAS och förespråkar förbättrade övervakningsmetoder och harmonisering av indikatorer i hela EU. Betänkandet rekommenderar framtagande av metoder för fastställande av tröskelvärden och andra värden för alla europeiska marina regioner, med beaktande av hantering av spridningsvägar och ett effektivt genomförande av konventionen om barlastvatten.

I betänkandet understryks även att klimatförändringarna och den ökade globala rörligheten bidrar starkt till ökad introduktion och spridning av IAS, vilket alltså ökar deras inverkan på känsliga arter och ekosystem, med direkta konsekvenser för fiskeverksamheten.

Betänkandet lyfter fram IAS-utmaningens internationella dimension och EU:s åtagande inom ramen för konventionen om biologisk mångfald och det globala Kunming–Montreal-ramverket för biologisk mångfald.

Det sista avsnittet fokuserar på möjligheter och utmaningar för kustsamhällena. I betänkandet betonas att IAS inte bara skadar den biologiska mångfalden utan även skadar fisket, vattenbruket och annan ekonomisk, social och kulturell verksamhet, och det påpekas hur viktigt det är med heltäckande kunskap om hur IAS påverkar ekonomin, ekosystemtjänsterna och den biologiska mångfalden för att effektivt kunna förhindra introduktion av nya arter och genomföra begränsningsåtgärder.

Det behövs informationskampanjer riktade till fiskare, allmänheten och berörda parter för att förbättra kunskapen om introduktion och upptäckt av IAS och konsekvenserna av IAS-förekomst. Betänkandet förespråkar ekonomiskt stöd för skydd av marina ekosystem och känsliga arter samt för regionala, nationella och europeiska system för information, övervakning och tidig varning vad gäller IAS, med fokus på de positiva effekterna såväl för bevarandet av den biologiska mångfalden som för fisket.

Slutligen påpekas i betänkandet att de yttersta randområdena är särskilt sårbara för IAS och att känsliga arter i deras marina miljöer är särskilt viktiga. Man bör erkänna vikten av att ta itu med båda dessa frågor i de berörda områdena. Hållbar ekoturism har potential att främja bevarandet av marina ekosystem, med direkta fördelar för fiske och vattenbruk.

Sammanfattningsvis syftar detta betänkande till att stärka åtgärderna och få fram en mer integrerad, vetenskapsbaserad och samarbetsinriktad strategi, med beaktande av hur brådskande och komplexa dessa sammanlänkade utmaningar är.

BILAGA: ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR MOTTAGIT SYNPUNKTER FRÅN

Föredraganden förklarar, i enlighet med artikel 8 i bilaga I till arbetsordningen, att han har mottagit synpunkter från följande enheter eller personer i samband med att förslaget till betänkande utarbetades:

Enhet och/eller person
Ana Cristina Cardoso (PhD), Scientific Officer, European Commission, Joint Research Centre, Directorate D – Sustainable Resources, Unit D.02 Ocean and Water

Ovanstående förteckning upprättas uteslutande på föredragandens ansvar.

I den mån fysiska personer identifierats med namn, befattning eller båda i förteckningen förklarar föredraganden att de berörda fysiska personerna tillsänts Europaparlamentets meddelande om skydd av personuppgifter nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), i vilket villkoren för behandlingen av deras personuppgifter och rättigheterna i samband med denna behandling fastställs.